

Interview Jan den Hertog

Oorlog

Jan Junior is in mei 1940 geboren en heeft een behoorlijk deel van de oorlog bewust mee gemaakt.

Er waren Duitse militairen ingekwartierd op de boerderij. Een van hun was militair arts en hield dagelijks spreekuur voor de militairen uit de regio. De militairen kwamen door de voordeur en wachtten in de gang op hun beurt, het spreekuur werd gehouden in de achterkamer.

's Zomers sliepen de soldaten in de stal. Op het dak van de boerderij was een Rode Kruis vlag bevestigd zodat duidelijk was dat dit gebouw niet gebombardeerd mocht worden.

Op de werft was een veldkeuken waar voor de soldaten gekookt werd. Jan heeft het niet als beangstigend ervaren om Duitse militairen om zich heen te hebben. Veel van de soldaten hadden zelf kinderen die ze niet zagen dus Jan en zijn broer Wim werden nogal eens verwend door de soldaten.

Jan zijn moeder is in het begin van de oorlog flink ziek geweest en is ook behandeld door de militaire arts.

De Herenweg was een belangrijke doorgangsroute naar Schiphol en Amsterdam. Engelse jachtvliegtuigen kwamen dan ook regelmatig over om de wagens die er reden van de Duitsers te beschieten met mitrailleurs. Als kind vond Jan dat mooi en spannend.

Timmerman van Beusekom heeft zeker 20 luiken gemaakt voor de stal en het huis zodat het goed verduisterd was.

In de oorlog was iedere boer verplicht een stuk grasland te scheuren waar aardappels en tarwe opgezet werden zodat er wat te eten was.

De daggelders hadden achter het gescheurde land een stukje waarop ze aardappels konden zetten zodat zij ook geen honger hoefde te lijden in de oorlog.

Daarbij hadden de daggelders een groentetuin bij hun huisje waar ze bruine bonen, winterwortelen enz. teelden.

Er kwamen regelmatig mensen langs de deur die om eten vroegen of dingen wilde ruilen voor eten.

Jan zijn moeder sneed elke ochtend brood voor het gezin als ontbijt, ze maakte extra brood klaar met kaas en spek zodat ze degene die langs de deur kwamen ook wat te eten kon geven.

De bevrijding weet Jan zich nog goed te herinneren. Er was in de buurt een bevrijdingsoptocht waar hij en zijn broer in mee liepen. Ze hadden een zon en een maan op houten steel die ze droegen.

Er was een bevrijdingsfeest wat gehouden werd op het land van Brak tegenover de boerderij van Zwarte Wout.

Er waren voor de kinderen uit de buurt spelletjes georganiseerd waar ze aan mee konden doen zoals koekhappen en zaklopen.

De Duitsers trokken massaal weg richting Utrecht. Ze hebben op de werft een souvenir achtergelaten. Langs het huis liep een betonnen rand, de officier was nogal eigenwijs en volgde de aanwijzingen niet op die hij kreeg als hij met zijn voertuig de werft op kwam. Hij reed dan over de betonnen rand. Dit is verschillende keren gebeurd en de sporen zijn nu nog te zien.

Vader Jan den Hertog

Jan de Pruijm, de vader van Jan den Hertog, had zijn bijnaam te danken aan het pruimen van tabak, vier pakjes pruimtabak per week. Hij rookte ook sigaren, 1 op vrijdag als hij naar de markt ging en 1 op zondag.

De oude boerderij was eigendom van de familie den Hertog. Nadat deze is afgebrand is er een nieuwe boerderij gebouwd. Na de bouw zat de familie financieel aan de grond.

De boerderij met land zijn toen verkocht en de familie is het geheel gaan pachten van Kusters/Sijthof. Zij verpachtten tien a twaalf boerderijen in de regio.

Boerendaggers

Jan zijn vader had twee man personeel, boerendaggers, in dienst voor vast en in het voorjaar en de nazomer kwam daar naast een losse kracht bij.

Gerrit Geerligns is in 1933 in dienst gekomen, Jacob van EijkPiet Domburg en Eef van Halen hebben ook op de boerderij gewerkt als vaste krachten, Han Ooms kwam elk jaar terug als losse kracht en Jan Fijn werkte later ook als losse kracht bij Jan.

Jan heeft later alleen Eef van Halen als daggelder gehad, Han Ooms wilde er mee stoppen en dat kwam goed uit.

Er was te weinig werk voor 2 man personeel en Jan zelf. De materialen waar mee gewerkt werd konden ook personeel vervangen.

Han Ooms stopte zelf omdat zijn vrouw graag naar het dorp wilde verhuizen, dus dat kwam goed uit.

Jeugd

Jan heeft een prachtige jeugd gehad in de buurt, hij had alle vrijheid. Hij ging met tante Betje (de Vos) mee naar de zondagsschool bij de Oudshoornse kerk.

Rond 1946 zijn zijn opa en oma verhuisd naar de Oudshoornse weg, opa is al snel daarna overleden.

Jan speelde met de buurkinderen ook al waren dat kinderen van de daggelder, Jacob van Eijk die bij zijn vader werkte. Jacob van Eijk had 8 a 10 kinderen en het viel niet mee om de eindjes aan elkaar te knopen.

Daarom fokte hij ook konijnen voor een extra centje. Als ze vet genoeg waren kwam Blauwe Gerrit om ze op te kopen.

Bet de Vos is erg belangrijk geweest voor Jan en Wim. Ze werkte alle ochtenden op de boerderij en was als een tweede moeder voor de kinderen.

Als Jan zijn ouders weg waren sliepen zij bij Bet.

Daggershuisjes

De boerendaggers woonden in de huisjes die van de boer waren. Het waren onbewoonbaar verklaarde huisjes. Jan zijn vader wilde vier nieuwe huisjes laten bouwen maar kreeg hier geen vergunning voor ondanks dat aannemer van Beusekom uit de buurt zich hier hard voor had gemaakt.

Uiteindelijk zijn er 2 nieuwe huizen gebouwd, Jan woont nu zelf in een van de huizen en zijn dochter Ellen woont in het andere huis.

Jan heeft de eerste steen gelegd in 1956, hij was toen 15 jaar. Gerrit Geerligts heeft nog in een nieuw huis gewoond.

Contact buurtbewoners

Met Mulder, Alie van Leeuwen en Pauw den Hertog was er een goed contact. Aan Hen Wassenaar hadden Jan en Corrie buitengewoon goede burens.

School

Jan moest met 7 jaar naar school wat hij verschrikkelijk vond. Het gaf iedere ochtend problemen om hem zover te krijgen dat hij naar school ging.

Hij reed mee achterop de fiets bij een van de meiden van Beusekom. Vanaf zijn achtste ging hij op de fiets. Het was de gewoonte dat de oudere buurtkinderen de jongere kinderen achterop mee naar school namen. Jan kreeg dan ook de taak om Bert den Hertog mee te nemen achterop de fiets. Gerrit Slagter heeft hij ook nog achterop gehad.

Jan heeft tot en met de 7^e klas op de lagere school gezeten, al heeft hij de 3^e zevende klas maar 3 a 4 maanden gevolgd. Daar na ging hij naar de agrarische school, hij heeft ook nog op de middelbare landbouwschool gezeten van waaruit hij ook stage gelopen heeft op de eigen boerderij.

Overname boerderij

Toen Jan in dienst zat kreeg zijn vader een hartinfarct en moest het rustig aan gaan doen, vrij snel daarna is hij overleden.

Jan heeft de boerderij overgenomen wat in hield dat hij de veestapel en de inventaris overnam. Hij was 21 jaar en kreeg de verantwoording voor het bedrijf. Dit betekende dat hij de daggelders aan moest sturen en dat hij ook verantwoordelijk was voor hun inkomsten.

Pauw den Hertog heeft hem geholpen om alles financieel op de rit te krijgen, hij taxeerde de veestapel en de inventaris.

Financieel kon het niet uit, het was een krappe bedoening.

Verdronken

Bram den Hertog zijn vader is verdronken in de sloot voor Jan zijn boerderij. Jan Houtman kwam bij Jan aan de deur om te zeggen dat er een paar klompen in de sloot dreven en toen bleek dat Jan Wim den Hertog er in lag en dood was.

Achteraf heeft Jan wel een brommer zien rijden maar hij wist natuurlijk niet dat die in de sloot terecht was gekomen.

Het was een hele consternatie, de politie erbij en er moest uitgezocht worden wat er gebeurd was.

Leveranciers

Vroeger kwamen alle leveranciers aan de deur. Het waren er nogal wat. Jan v.d. Sluis met materialen voor de boerderij, Van der Laan met een soort galanterieën, Van 't Hof met huishoudelijke artikelen. Kruideniers zoals Jan van Staveren, Tom Joha, Ries Kerkhoven en Ben Haverkamp.

Arie Bos de groenteboer, Jan van Vliet de melkboer, bakker Zonneveld en Raaphorst voor de schoenen.

Vooruitgang?

De boerderij van Jan den Hertog had 30 hectare land waarvan er 12 ½ aan de overkant van de weg lag en de rest achter de boerderij.

Begin jaren zeventig wilde de gemeente Alphen uitbreiden en hebben verschillende boeren land moeten verkopen. Jan vond dit pijnlijk ondanks de schadeloosstelling die hij er voor kreeg.

Hij hield 17 ½ hectare land over. Was bezig het bedrijf op te bouwen maar hield op deze manier weinig land over.

Brand

Teun en Riet Dekker hebben nog in een van de daggeldershuisjes gewoond voor de periode van een half jaar. Hun huis had in brand gestaan en ze konden er niet meer in wonen. Corrie den Hertog heeft toen hun daggelderhuis aangeboden zodat de familie Dekker in alle rust hun eigen huis weer kon opbouwen.

Stoppen met boeren

Jan is een paar jaar terug gestopt met boeren. Al eerder was er met de kinderen gesproken om te kijken of een van hun Jan wilde opvolgen, zij hadden geen belangstelling.

De verdiensten waren goed maar de wet en regelgeving werd zo streng dat het eigenlijk niet te doen was om hier in mee te gaan. Zeker omdat Jan geen opvolger had en de investeringen erg groot waren wilde hij aan alle eisen kunnen voldoen. Het huis was in goede staat maar de ronde stal en de schuren waren erg slecht.

Daken waren lek en de constructie van de stal was verrot. De beesten hadden er onder te lijden, voor Jan een slecht teken. Als boer komt je vee op de eerste plaats.

Voor de pachter was het opknappen van de gebouwen niet rendabel. Alles bij elkaar dus een reden om te stoppen. Jan had eigenlijk het idee om door te gaan tot zijn 65^e maar dit was niet te doen op deze manier.

Financieel draaide de boerderij wel goed.

Het is een moeilijke beslissing geweest voor Jan en zijn vrouw Corrie. Ze hebben verschillende adviezen ingewonnen.

Toen de beslissing eenmaal genomen was hebben ze er 2 jaar over gedaan om af te bouwen. Koeien droog laten staan, de KI kwam langs voor de goede koeien en toen ze drachtig waren heeft Jan ze verkocht. Het gras verkocht, ook nog ingekuuld en dit verkocht.

Via de veehandelaar zijn de schapen verkocht.

De boerderij hebben ze leeg opgeleverd en dit heeft veel werk gegeven. Alle materialen zijn aan de weg gezet en op deze manier verkocht. Er is 1100 kilo oud ijzer van de boerderij afgekomen. Kees Wassenaar heeft nog geholpen.

Er werd van alles verkocht aan de deur zoals eieren, stoofperen en pruimen. Jan en Corrie hadden veel vaste klanten en de contacten missen ze nu.

Het stoppen met de boerderij heeft zeker verdriet gegeven, wat geholpen heeft bij het verwerken hier van is het afbouwen van de boerderij in 2 jaar.